

17 Minute Languages

Allmänt

Finska grammatik - en sammanfattning

Finska är ett **agglutinerande** språk. Det innebär att ändelser tilläggs i slutet av ordet.

Frasen “i mitt glas” heter på finska “lasilleni”.

Det som på svenska måste uttryckas med tre ord uttrycker finskan här med ett enda ord.

Ordstammen lasi betyder “glas”, **kasusändelsen «-lle»** betyder «i» och **possessiv suffixet «-ni»** betyder «mitt»:

lasi - lle - ni

Vokalharmoni:

På finska finns det **bakre** vokaler (a, o, u), **neutrala** vokaler (e, i) och **främre** vokaler (ä, ö, y).

Bakre och främre vokaler får aldrig förekomma tillsammans i ett ord.

☞ Exempel:

pullo – flaskan, pullossa – i flaskan

hylly – hyllan, hyllyssä – i hyllan

Stadieväxling:

Stadieväxlingen innebär att konsonanterna «**k, p och t**» ändras eller försvinner när man infogar vissa ändelser till ordet.

Dessa konsonanter kan stå i en stark eller svag form.

Kvantitativ stadieväxling: ändring av antalet bokstäver		
bokstav	stark form	svag form
k	kk	k
p	pp	p
t	tt	t

Som exempel visar vi hur genitivet bildas.

Exempel: Kvantitativ stadieväxling		
kvantitativ	stark form	svag form (genitiv)
kk-k	kk (kukka)	k (kukan)
pp-p	pp (lamppu)	p (lampun)
tt-t	tt (matto)	t (maton)

! Observera: Ett «**n**» läggs till när genitivet bildas.

Den andra typen av stadieväxling kallas kvalitativ eftersom bokstäverna förändras.

Om det finns ett «**k, p eller t**» i den starka formen blir bokstaven i den svaga formen antingen en annan bokstav eller så försvinner det helt och hållet.

Kvalitativ stadieväxling: bokstaven förändras		
bokstav	stark form	svag form
k	k	-
p	p	v
t	t	d

Som exempel visar vi även här hur genitivet bildas.

Exempel: Kvalitativ stadieväxling		
kvalitativ	stark form	svag form (genitiv)
k--	ruoka	ruoan
p-v	leipä	leivän
t-d	katu	kadun

Den kvalitativa stadväxlingen kan också påverka konsonantförbindelser med «**k, p eller t**».
I det här fallet anpassas den andra bokstaven vanligtvis med den första.

Kvalitativ stadväxling: konsonantförbindelser		
bokstav	stark form	svag form
k	nk	ng
k	lk	l
p	mp	mm
t	lt	ll
t	nt	nn
t	rt	rr

! Observera: Det finns ingen stadväxling för «**st,sk,sp,ks,ts,hkpt och tk**».

Exempel: Kvalitativ stadväxling med konsonantförbindelser		
kvalitativ	stark form	svag form (genitiv)
lk - l	jalka	jalan
lt - ll	ilta	illan
mp - mm	ampua	ammun
nt - nn	ranta	rannan
nk - ng	kenkä	kengän
rt - rr	virta	virran

Regel: Stadväxling

Om en stadväxling genomförs beror på ändelsen:

- ändelsen består av endast en konsonant
- ändelsen börjar med en dubbelkonsonant
- ändelsen börjar inte med en lång vokal
- stammen har mer än en stavelse

Finska Substantiv

Finska substantiv har inget genus, dvs. de är varken **maskulina** eller **feminina**.

Finskan har inte heller någon bestämd eller obestämd artikel.

Det finns bara ett ord för han och hon: hän.

Nominativ Plural:

Finska substantiv böjs i singular och plural.

Nominativ plural har kasusändelsen «-t».

Det bildas genom att stryka «-n» i genitiv singularis och lägga till ett «-t» till böjningsstammen.

Hur man bildar nominativ plural			
	Nominativ Singular	Genitiv Singular	Nominativ Plural
katt (sv.)	kissa	kissan	kissat
fot (sv.)	jalka	jalan	jalat
hand (sv.)	käsi	käden	kädet

Regel Nominativ Singular / Plural:

- Nominativ Singular: Grundform
- Genitiv Singular: Böjningsstamm + «-n»
- Nominativ Plural: Böjningsstamm + «-t»

Finska Partitiv:

Partitivet beskriver en delmängd. Den uttrycker en (vanligen obestämbär) del av en helhet. Partitiv är ett grammatiskt kasus som används i flera sammanhang, bland annat:

- Ändelsen «**a/ä**» förekommer i ord som slutar på en kort vokal eller på «**ea**» eller «**eä**».
 - ☞ Exempel: katu - katua (gata)
- Ändelsen «**ta/tä**» förekommer i ord som slutar på en konsonant eller en lång vokal.
 - ☞ Exempel: maa - maata (land)
- Ändelsen «**tta/ttä**» förekommer när ordet slutar på «**e**».
 - ☞ Exempel: osoite - osoitetta (address)

Partitiv Plural:

Partitiv plural har två ändelser «**a/ä**» och «**ta/tä**».
Om ett ord slutar på «**e**» får det fortfarande ändelsen «**ta/tä**» i plural.

Om ordet slutar på «**ä**» eller «**a**» beror på vokalharmonin.
Dessa ändelser läggs till ordets stamm efter pluraländelsen «**i**».

Mellan två vokaler blir pluraländelsen «**i**» till «**j**».

Hur man bildar partitiv plural			
	Nominativ Singular	Partitiv Singular	Partitiv Plural
brev (sv.)	kirje	kirjettä	kirjeitä
kaffe (sv.)	kahvi	kahvia	kahveja
vatten (sv.)	vesi	vettä	vesiä

Regel Partitiv Plural:

- Böjningsstamm + i + «**a/ä**» eller «**ta/tä**»

Finska Genitiv:

Den finska genitivformen används för att ange tillhörighet.
Det motsvarar ofta den svenska genitivformen eller prepositionen «från» och «**av**».

De vanligaste ändelserna i genitivplural är «**-en**, **-den/-ttchen** och **-ten**».

Dessa ändelser läggs tillsammans med ett «**-i**» på grundformen (**!** OBS: INTE på böjningsstammen!).

Om partitiv plural bildas med «**ta/tä**» bildas genitiv plural med ändelserna «**den**» eller «**tten**».

Detta gäller ord som slutar på en konsonant, en lång vokal eller «**e**».

Om partitiv pluralen slutar på «**a/ä**» bildas genitiv pluralen med «**en**».

Detta gäller för ord som slutar på en kort vokal.

 Exempel: Genitiv plural med «den»		
Nominativ Singular	Partitiv Plural	Genitiv Plural
puu - trädet	puita	puiden, puitten - av träden
perhe - familjen	perheittä	perheiden, perheitten - av familjen
elämä - livet	elämiä	elämien - av livet

💡 Förresten: ändelserna «**den**» och «**tten**» kan bytas ut mot varandra.

 Exempel: Genitiv plural med «en»		
Nominativ Singular	Partitiv Plural	Genitiv Plural
kukka - blomman	kukkia	kukkien - av blommorna
talo - huset	taloja	talojen - av husen
ranta - stranden	rantoja	rantojen - av stränderna

! *Observera:* Mellan två vokaler blir «**i**» till «**j**».

Ändelsen «**ten**» är ett alternativ.

Denna ändelse är möjlig för ord där grundformen slutar på en konsonant och den böjda formen slutar på en vokal.

 Exempel: Genitiv plural med «ten»			
Nominativ Singular	Genitiv Singular	Partitiv Plural	Genitiv Plural
nainen - kvinnan	naisen	naisia	naisten / naisien - av kvinnor
mies - mannen	miehen	miehiä	miesten / miehien - av männen
ihminen - människan	ihmisen	ihmisiä	ihmisten / ihmisien - av människor

Finska Kasus

Substantiv, adjektiv och räkneord böjs i kasus med olika ändelser.

I svenskan använder man prepositioner.

 Kasus används för att:

- uttrycka plats eller riktning
- för att identifiera subjektet (vem) och objektet (vad)
- uttrycka om en handling är avslutad eller pågående

Man kan säga att partitiv står på ena sidan och nominativ och genitiv på den andra.

I singular används nominativ och i plural genitiv.

 Egentligen behöver du bara känna till reglerna för att använda partitivet, eftersom partitivet oftast "vinner".

 Repetition: Nominativ / Partitiv / Genitiv

- Nominativ Singular: Grundform
- Nominativ Plural: Böjningsstamm + «**t**»

- Partitiv Singular: Grundform + «**a/ä**» (kort vokal) eller «**ta/tä**» (lång vokal) eller «**tta/ttä**» (ord med «**e**»)
- Partitiv Plural: Grundform + i + «**a/ä**» eller «**ta/tä**»
- Genitiv Singular: Böjningsstamm + «**n**»
- Genitiv Plural: Böjningsstamm + i + «**-en, -den/-tten**» eller «**-ten**»

Akkusativ finns bara i samband med pronomen!

Partitiv	Nominativ / Genitiv
Obestämd mängd, delobjekt	Bestämd mängd, totalobjekt
Minä syön kakkua. – Jag äter kaka. (en bit)	Minä syön kakun. – Jag äter kakan. (hela)
Predikativ (betecknar oftast ett ämne eller ngt. abstrakt)	Predikativ: Nominativ
Kahvi on makeaa. – Kaffet är sött.	Hän on aina väsynyt. – Hen är alltid trött
Kontinuerliga handlingar	Avslutade handlingar
Ahkera oppilas tekee läksyjä. – Den flitiga eleven gör sina läxor.	Ahkera oppilas teki läksyt. – Den flitiga eleven har gjort sin läxa.

Nekande meningar	bejakande meningar
Minulla ei ole autoa. – Jag har ingen bil.	Minulla on auto. – Jag har en bil.
2 eller fler, eller för mängder	inte mer än 1
kaksi tyttöä – två flickor	yksi koira – en hund

Lokalkasus

Det finns sex så kallade lokalkasus.
De delas upp i inre och yttre med tre kasus i varje grupp.

Användning av lokalkasus:

- översätts ofta på svenska med prepositioner
- inre lokalkasus: stängda eller klart begränsade utrymmen - i/från/till/ut ur
- yttre lokalkasus: handlingar eller aktiviteter - på/med/från/till/mot

... lokalkasus	mihin? – vart?	missä? – var?	mistä? – varifrån?
inre	Illativ	Inessiv	Elativ
yttre	Allativ	Adessiv	Ablativ

För att bilda plural placeras ett «i» mellan böjningsstammen och kasusändelsen.

	Kasus	Fråga	Ändelse	Exempel
Inre	Illativ*	mihin (vart?)	seen *n / h*n.	Menen toimistoon. (Jag går till kontoret.)
	Inessiv	missä (var?)	ssa / ssä	Olen toimistossa. (Jag är på kontoret.)
	Elativ	mistä (varifrån?)	sta / stä	Tulen toimistosta. (Jag kommer från kontoret.)
Yttre	Allativ	mille (till vad?)	lle	Istun tuolille. (Jag sätter mig på stolen.)
	Adessiv	millä (med vad?)	lla / llä	Istun tuolilla. (Jag sitter i stolen.)
	Ablativ	miltä (från vad?)	lta / ltä	Nousen tuolilta. (Jag reser mig från stolen.)

*Regel Illativ

Illativ kan ha tre olika ändelser både i singular och plural beroende på vilken bokstav ordstammen slutar på.

- Grundform + seen (kort vokal)
- n - enstavig vokalstam, plural på lång vokal
- h*n - flerstaviga vokalstammar på lång vokal, i plural «hin» eller «siin»

Essiv + Translativ Plural

- **Essiv (Plural):** Böjningsstam (+ i) + «na/nä»
Essiv kan användas för att uttrycka en persons eller ett föremåls tillstånd eller funktion.
💬 Exempel: ystäväinä – som vän
- **Translativ (Plural):** Böjningsstam (+ i) + «ksi»
Translativ beskriver en egenskap, ett tillstånd, en uppgift, ett resultat av en utveckling eller slutpunkten för en förändring eller rörelse.
💬 Exempel: Luulen, että olen tulossa kipeäksi. – Jag tror att jag kommer att bli sjuk.

Finska Adjektiv

Adjektiv står alltid före substantivet och anpassas i kasus och tal.

☰ Exempel:

kauniista kaupungista - från en fin stad (elativ singular)

- Ett adjektiv som definierar ett annat adjektiv närmare, dvs. som används adverbialt, står alltid i genitiv.

☰ Exempel:

mielettömän hauska – väldigt trevligt

- Vid predikativ användning (adjektivet står inte tillsammans med substantivet) står adjektivet i nominativ kasus för räknebara ord och i partitiv kasus för oräkneliga ord.

☰ Exempel:

Auto on kallis. - Bilen är dyr.

Kahvi on makeaa (Partitiv). - Kaffet är sött.

Komparation av adjektiv

Adjektiv kan användas för att jämföra saker.
Det finns följande varianter:

Komparativ:

Komparativändelsen -mpi läggs på i slutet av ordstammen.

☰ Exempel:

kauniimpi – vackrare

Superlativ:

Komparativändelsen -in läggs på i slutet av ordstammen.

☰ Exempel:

kaunein – den vackraste

Adjektiv: Oregelbunden komparation

Positiv	Komperativ	Superlativ
hyvä – bra	parempi – bättre	paras – bäst
pitkä – lång	pidempi, pitempi – längre	pisin – längst
lyhyt – kort	lyhyempi, lyhempi – kortare	lyhyin, lyhin – kortast
kiva – snäll	kivempi – snällare	kivoin – snällast
uusi – ny	uudempi – nyare	uusin – nyast
usea – många	useampi – flera	useimmat – flest

Adverb

Adverb beskriver en händelse eller ett tillstånd.
Ändelsen -sti läggs vanligen på slutet av adjektivet.

💬 Exempel:
Hän puhuu huonosti suomea. - Hen talar dåligt finska.

Oregelbundna adverb

Adjektiv	Svenska	Adverb
hyvä	bra	hyvin
oikea	rätt	oikein
väärä	fel	väärin

Komparativ:

Komparativändelsen -mmin läggs på i slutet av adjektivet.

Superlativ:

Komparativändelsen -immin läggs på i slutet av adjektivet.

Adverb: Oregelbunden komparation

Positiv	Komperativ	Superlativ
hyvin bra	paremmin bättre	parhaiten bäst
kovaa högt, hårt	kovempaa högre, hårdare	koviten, kovimmin mest högt, hårdast
hiljaa tyst	hiljemmin, hiljempaa tystare	hiljaisimmin tystast
myöhään sen	myöhemmin senare	myöhimmin senast
aikaisin tidig	aikaisemmin tidigare	aikaisimmin tidigast
usein ofta	useammin oftare	useimmin oftast
harvoin sällan	harvemmin mera sällan	harvimmin mest sällan
vähän liten	vähemmän mindre	vähiten minst

Finska Verb

Finska verb delas in i olika verbtyper beroende på ändelsen i infinitiv samt hur infinitivformen förändras för att bilda verbstammen.

Om du tar bort ändelsen får du infinitivformen.

Detta är de fem vanligaste verbtyperna:

Verbtyp	Exempel verb	Infinitiv-former
I: Vokal + « a/ä »	lukea (läsa)	luke-
II: Dubbel vokal/ Diftong + « da/dä »	syödä (äta)	syö-
III: Konsonant + Konsonant + « a/ä »	tulla (komma)	tul-
IV: Vokal + t + « a/ä »	tavata (träffa)	tava-
V: it + « a/ä »	tarvita (behöva)	tarv-

Tempusformer

Tempusformer används för att beskriva handlingar och tillstånd i nutid, dåtid och framtid.

Presens på finska: I dag och i morgon (Nutid)

Presens används för att beskriva handlingar som sker här och nu.

På finska används presens även för att tala om framtiden. Verbet böjs med personändelser.

Verbtyp	-ändelse	Exempel (säger)
1. Person Sg.:	-n	(minä) sanon
2. Person Sg.:	-t	(sinä) sanot
3. Person Sg.:	föregående vokal förlängs	(hän) sano o
1. Person Pl.	-mme	(me) sanom me
2. Person Pl.	-tte	(te) sanot te
3. Person Pl.	-vat, -vät	(he) sanov at

Regel: Infinitivform + ändelse

 Exempel:

juokset - du springer

osaatte - ni kan

harkitsemme - vi funderar

Oregelbundna verb:

- olla (vara):
(minä) olen, (sinä) olet, hän / se on, (me) olemme, (te) olette, he / ne ovat
- nähdä (se):
näen, näet, näkee, näemme, näette, näkevät
- tehdä (göra):
teen, teet, tekee, teemme, teette, tekevät

Imperativ

Imperativ uttrycker en uppmaning.

 Regel: Imperativ Singular: 1. Pers. Sg. utan n

 Exempel:
Lue! - Läs!
Tule! - Kom!

 Regel Imperativ Plural: Infinitivform (I, II, III) eller infinitiv utan a (IV, V) + -kaa eller -kää

 Exempel:
Lukekaa! - Läs!
Syökää! - Ät!

Finska Tempus

Perfekt Particip

 Regel: Verbtyp I, II, III:

Infinitivform + -nut/nyt (singular) eller -neet (plural)

 Exempel:
lukenut (sg.), lukeneet (pl.) - läst

 Regel: Verbtyp IV, V:

Infinitiv utan „a“ + -nut/nyt (singular) eller -neet (plural)

 Exempel:
tavannut (sg.), tavanneet (pl.) - träffades

Perfekt: har + verb

Perfekt används även för att uttrycka att något har inträffats nyligen och fortfarande är relevant och giltig.

 Regel: Presens «olla» + perfekt particip

 Exempel:
olen etsinyt - jag har sökt
olet syönyt - du har ätit

Imperfekt : Dåtid

Imperfekt används för avslutade och oavslutade handlingar i det förflutna.

Regel: Verbstamm + i + personändelse

Exempel:
sanoin - jag sade
tulimme - vi kom

Pluskvamperfekt: hade + verb

Pluskvamperfekt används när man berättar om något som redan har hänt.

Regel: Imperfekt «olla» + Perfekt Particip

Exempel:
olin etsinyt - jag hade sökt
olit syönyt - du hade ätit

Konditionalis

Konditionalis kan översättas med skulle och anger ett villkor, en önskan, en artighet eller en uppmaning.

Regel: Infinitivform + «isi» + personändelse

Exempel:
sanoisin - jag skulle säga
asuisimme - vi skulle bo

Nekande form

Den nekande formen bildas med ett särskilt negationsverb:
en / et / ei / emme / ette / eivät

Presens:	Negationsverb + Infinitivform
Perfekt:	Negationsverb + ole + Perfekt Partizip
Imperfekt:	Negationsverb + Perfekt Partizip
Pluskvam-perfekt:	Negationsverb + ollut (Sg.)/ olleet (Pl.) + Perfekt Partizip
Konditionalis:	Negationsverb + Konditionalis utan personändelse
Imperativ Sg:	älä + Imperativform
Imperativ Pl:	älkää + Imperativform med „ko“/„kö“ isf. „kaa“/“kää“

Finska Pronomen

Alla pronomen är könsneutrala.
Det finns ingen skillnad mellan «**han**» och «**hon**».
För tredje person singular används «**hän**» för personer och «**se**» för föremål eller djur.

Personliga pronomen i nominativ	
minä	jag
sinä	du
hän, se	han/hon/hen, den/det
me	vi
te	ni
he	de

Exempel:
Hän rakastaa Helsinkiä. - Han/hon/hen älskar Helsingfors.
Minä asun Suomessa. - Jag bor i Finland.

Possessiva pronomen används för att beskriva ägande eller innehav.

Possessiva pronomen och -ändelser		
minun	min	-ni
sinun	din	-si
hänen	hans/hennes/hens	-nsa/-nsä
meidän	vår	-mme
teidän	er	-nne
heidän	deras	-nsa/-nsä

Exempel:
hänen siskonsa - hans/hennes syster
teidän koiranne - er hund

Demonstrativa pronomen används för att hänvisa till personer eller objekt.

Demonstrativa pronomen		
Användning	Singular	Plural
nära talaren	tämä	nämä
längre bort från talaren, men fortfarande synlig	tuo	nuo
långt borta från talaren, frånvarande/osynlig	se	ne

Exempel:
Tämä televisio on jo vanha. - Den här TV när gammal.
Kuka tuo tyttö on? - Vem är den här flickan?
En löydä sitä kirjaa, jonka annoit minulle. - Jag hittar inte boken du gav mig.

Kardinaltal

1-10:

yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi, kuusi, seitsemän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen

11-19:

Ändelsen "toista" läggs till siffrorna 1-9.

yksitoista, kaksitoista, kolmetoista, neljätoista, viisitoista, kuusitoista, seitsemäntoista, kahdeksantoista, yhdeksäntoista, kymmenentoista

20-90:

Siffrorna 1 till 9 läggs till som ändelse.

☰ Exempel: kaksikymmentä (20), kaksikymmentä**yksi** (21), kaksikymmentä**kaksi** (22) ...

Siffror över 100:

sata (100), satayksi (101), kaksisataa (200), viisisataa (500), tuhat (1000), tuhatyksi (1001), viisituhatta (5000), miljoona - en miljon, miljardi - en miljard

Ordinaltal

1.-12.:

ensimmäinen – första, toinen – andra, kolmas – tredje, neljäs – fjärde, viides – femte, kuudes – sjätte, seitsemäs – sjunde, kahdeksas – åttonde, yhdeksäs – nionde, kymmenes – tionde, yhdestoista – elfte, kahdestoista – tolfte

13.-19.:

Ändelsen "toista" läggs till ordinaltalen 1-9.

neljästoista - fjortonde, viidestoista – femtonde, kuudestoista - sextonde, seitsemästoista - sjuttonde, kahdeksastoista - artonde, nittonde - yhdeksästoista

20.-90.:

Ändelsen "kymmenes" läggs till siffrorna från 1 till 9

☰ Exempel:
*kuudeskymmenes – sextionde
kahdeksaskymmenes – åttionde*

Finska Siffror

Siffror 1 till 20:			
Nolla	0		
Yksi	1	Yksitoista	11
Kaksi	2	Kaksitoista	12
Kolme	3	Kolmetoista	13
Neljä	4	Neljätoista	14
Viisi	5	Viisitoista	15
Kuusi	6	Kuusitoista	16
Seitsemän	7	Seitsemäntoista	17
Kahdeksan	8	Kahdeksantoista	18
Yhdeksän	9	Yhdeksäntoista	19
Kymmenen	10	Kaksikymmentä	20

Siffror 21 - 1.000	
Kaksikymmentäyksi	21
Kaksikymmentäkaksi	22
Kaksikymmentäkolme	23
Kaksikymmentäneljä	24
Kolmekymmentä	30
Kolmekymmentäyksi	31
Kolmekymmentäkaksi	32
Neljäkymmentä	40
Viisikymmentä	50
Kuusikymmentä	60
Seitsemänkymmentä	70
Kahdeksänkymmentä	80
Yhdeksänkymmentä	90
Sata	100
Tuhat	1.000

Finska veckodagar

Veckodagar	
maanantai	Måndag
tiistai	Tisdag
keskiviikko	Onsdag
torstai	Torsdag
perjantai	Fredag
lauantai	Lördag
sunnuntai	Söndag

🗨️ Exempel:

Menen elokuvateatteriin maanantaina. –Jag ska gå på bio på måndag.

Meidän ei tarvitse työkennellä lauantaisin ja sunnuntaisin. – Vi behöver inte arbeta på lördagar och söndagar.

